

Юлія Харабара
Науковий керівник – доц. Грешко Р.І.

Особливості економіко-правового регулювання ринку криптовалюти в світі та Україні

Сучасна економіка характеризується швидким розвитком віртуальної сфери та підвищенням ролі цифрових технологій у реальній сфері. Розвиток цифрових технологій призвів до появи нової групи об'єктів, яку можна назвати "віртуальні активи". Ці об'єкти не мають матеріальної форми, створюються за допомогою сучасних інформаційних технологій та мають самостійну майнову цінність, що задовольняє потреби учасників ринку. Криптоактиви - це один з видів віртуальних активів [1].

У Японії, Швеції та Німеччині криптовалюта визнана легальним платіжним засобом. При цьому в Японії компанії повинні сплачувати податок з продажу криптовалюти, а в Німеччині покупки, оплачені віртуальною валютою, звільнені від оподаткування. У Швеції також існують спеціальні правила щодо оподаткування операцій з криптовалютою, що сприяє розвитку цього ринку в країні. У Канаді уряд також активно працює над створенням відповідного законодавства, щоб забезпечити безпеку та стабільність ринку криптовалют. Крім того, в Швейцарії криптовалюта вже давно визнана як легальний платіжний засіб, що сприяє розвитку фінансового сектору.

Зауважимо, що в Хорватії, Киргизстані, Індонезії та Литві криптовалюта не визнана легальним засобом платежу, а в Болівії та Республіці Бангладеш її обіг взагалі заборонений [2]. У 2021 році Україна досягла значного позитиву Верховна Рада ухвалила законопроект «Про віртуальні активи». Цей законодавчий акт створює основу для правового регулювання віртуальних активів та легалізації ринку криптовалют. Варто зазначити, що Закон України «Про віртуальні активи» напряду не регулює питання оподаткування бізнесу, який використовує віртуальні активи. Механізм оподаткування суб'єктів господарювання, які використовують віртуальні активи, визначено Законопроектом від 15 листопада 2019 року № 2461 «Про внесення змін до Закону України «Про порядок

оподаткування суб'єктів господарювання, які використовують віртуальні активи», яким визначено, які суб'єкти господарювання підлягають податок. Віртуальні активи не підлягають ПДВ. Корпоративна діяльність оподатковується податком на прибуток за ставкою 18% (5% до 31 грудня 2024 року). Податок на прибуток фізичних осіб становить 5%. На думку влади, легалізація ринку криптовалют залучить іноземні інвестиції та розвине галузь. Регулювання ринку сприятиме боротьбі з фінансуванням тероризму та відмиванням грошей.

Закон «Про віртуальні активи» встановлює чіткі правила для постачальників послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів, а також передбачає покарання за порушення цих правил. Проте, цей закон не надає додаткових пільг для бізнесу і не забезпечує особливого захисту економічних інтересів учасників криптоіндустрії. Виходячи з цього доцільно буде внести зміни не лише до Податкового кодексу, але й до фінансового моніторингу та закону про Національний банк України. Крім того, коли криптовалютою можна буде розраховуватися, буде необхідно внести зміни до закону про права споживачів.

Отже, незважаючи на певні перешкоди на шляху розвитку криптовалюти, спостерігається тенденція до поступового її впровадження в Україні. Затверджений закон відкриває нові можливості для української економіки, визначає правовий статус криптовалюти та надає юридичний захист учасникам ринку. Це означає, що бізнес зможе працювати офіційно й захищати свої права. Держава, з свого боку, зможе отримувати надходження до бюджету від оподаткування такої діяльності.

Література

1. Ерастов В, Гудзь Г. Ринок криптоактивів в Україні: тенденції сучасності. *Економіка і суспільство*. 2023. № 50.
2. Кривенко К. Криптоактивність. Протиправне заволодіння криптоактивами. *Юридична практика*. 2021. № 35-36. URL: <https://pravo.ua/articles/kryptoaktyvnist/> (дата звернення: 28.02.2024)
3. Про віртуальні активи : Закон України № 2074-IX від 17.02.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (дата звернення: 28.02.2024)